

Anadolu Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri

Communication Skills of Anatolian Vocational Health High School Students

Sevgi Gaskar, Nurcan Özyazıcıoğlu*

Bursa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi, Bursa, Türkiye

*Uludağ Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Bursa, Türkiye

Özet

Giriş: Bu araştırma Bursa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi'nin 9. ve 12. sınıflarında öğrenim gören öğrencilerinin iletişim beceri düzeyini ve etkileyen sosyodemografik faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma grubunu 218 öğrenci oluşturmuştur. Veriler iletişim becerileri envanteri ile öğrencilerin demografik özelliklerini içeren anket formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde yüzdellik, Kruskal Wallis, korelasyon, t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin iletişim beceri envanteri puan ortalaması toplamda $164,61 \pm 17,20$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin cinsiyetleri, kardeş sayıları, okul başarısı ile iletişim becerileri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin boş zaman etkinliklerinden TV izleme ile iletişim becerileri arasında fark bulunmaz iken bilgisayar kullanma alışkanlığı ile iletişim becerileri toplam puanı ve alt ölçekleri arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Sonuç: Kız öğrencilerin iletişim beceri puanları erkeklere nazaran daha yüksek bulunmuş, okul başarı puanları ve kardeş sayısının artışına paralel iletişim beceri puanları da yükselmiştir. Kitap okuma alışkanlığı zihinsel iletişim becerileri puanını olumlu etkiler iken, öğrencilerin bilgisayar kullanma zamanının fazlalığı tüm iletişim beceri puanlarını olumsuz etkilemektedir. Öğrencinin okuduğu sınıfın iletişim becerileri puanlarını etkilemediği sonucu doğrultusunda iletişim becerilerini artırıcı derslerin konulması, nitelik ve saatlerinin artırılması önerilebilir. (Güncel Pediatri 2014;1:20-5)

Anahtar kelimeler

İletişim becerisi, sağlık meslek lisesi öğrencileri, iletişim beceri envanteri

Key words

Communication skills, vocational health high school, communicative skills inventory

Geliş Tarihi/Received : 03.09.2013

Kabul Tarihi/Accepted : 13.02.2014

DOI:10.4274/jcp.80299

Yazışma Adresi/Address for Correspondence:

Dr. Nurcan Özyazıcıoğlu, Uludağ Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Bursa, Türkiye
Tel.: +90 224 294 24 70
E-posta: nurcanoz@uludag.edu.tr

© Güncel Pediatri Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.
© The Journal of Current Pediatrics, published by Galenos Publishing.

Abstract

Introduction: This research is conducted to determine the level of communication and influencing skills students studying in classes 9 and 12 in Bursa Anatolian Vocational Health High School.

Materials and Methods: The research group consisted of 218 students. Data communication with the inventory collected with a questionnaire containing demographic characteristics of the students. Percentile of the data analysis, Kruskal-Vallis, correlation test was used.

Results: The mean score of students' communicative skills inventory was 164.61 ± 17.20 . No significant difference was found between success in school and communication skills with the students' gender, number of siblings. While there is no difference between free time activities watching TV and communication skills of students, there is a significant difference between the habit of using the computer and communication skills of students between the total score and subscales.

Conclusions: Students' communication skills scores are higher in girls than in boys, school achievement and communication skills scores increased parallel to

the increase number of siblings. The habit of reading a book, while the positive affect on the mental score communication skills, scores of all the communication skills of students negative affects the increase in computer usage time. Effect on student reading scores for class communication skills to improve communication skills courses put the quality and increasing the recommend hours. (The Journal of Current Pediatrics 2014;1:20-5)

Giriş

Bireyler doğumdan ölüme kadar, sosyal yapıları gereği diğer bireylerle iletişim içindedir. Sağlıklı bir çevrenin kurulabilmesi, sağlıklı insan ilişkilerine bağlıdır. İletişim becerileri, pek çok beceri için temel oluşturmakta ve sözel olan ve sözel olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilmektedir. “İletişimin sağlıklı olmasında; ‘konuşmaya teşvik edici tepkiler vermek, soru sormak, etkin dinlemek, özetlemek, ben dili kullanmak ve geri bildirim vermek’ gibi tepkiler olmalıdır” (1,2).

Hastanede hasta, personel ve öğrenci ile iletişimin artırılması hasta bakımına olumlu yansımaktadır (3). Sağlık alanında hizmet verenlerin problem çözme, yardım etme, öğretim, yönetim görevlerini gerçekleştirme için iletişim becerilerini geliştirmesi gerekir (4). Adolesan döneminden yetişkinliğe geçiş sürecinde olan lise öğrencilerinin hastalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmeleri ve hastalara yardımcı olabilmeleri için iletişim becerisi kazanmaları gerekir. Sağlık liselerindeki öğrencilerin iletişim düzeylerini değerlendirilen çalışmalarda da iletişim beceri düzeyinin orta ve orta düzey üstü olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sınıf düzeyinin iletişim becerilerini etkilemediği ancak cinsiyet faktöründe iletişim becerilerinin kızlar lehine yüksek olduğu bulunmuştur (5-8). Bilgisayar kullanımı, televizyon izleme gibi bireysel yapılan faaliyetler de iletişim becerilerini olumsuz yönde etkilemektedir (9).

Araştırma Bursa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi’nde öğrenim gören öğrencilerinin iletişim becerilerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma Bursa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi’nde hemşirelik, tıbbi laboratuvar, acil tıp teknisyenliği (ATT) ve radyoloji bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerilerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma Nisan-Haziran 2013 tarihleri arasında Bursa Anadolu

Sağlık Meslek Lisesi’nin 9. ve 12. sınıflarında öğrenim gören 218 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından benzer araştırmalar ve literatür bilgileri incelenerek oluşturulan anket kullanılarak toplanmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencinin okuduğu sınıf, cinsiyeti, anne babanın eğitim durumu, ailenin geliri, annenin çalışıp çalışmıyor oluşu, öğrencinin kiminle yaşadığı, kardeş sayısı, günlük kitap okuma, televizyon izleme, bilgisayar oynama süresi ve okul başarısını içeren sosyodemografik veriler, ikinci bölümde ise “iletişim becerileri envanteri” yer almaktadır.

Araştırmacı, her sınıfın uygun olduğu dersleri belirlemiş ve ders hocalarından da gerekli izinleri aldıktan sonra derslere girerek, öğrencilere araştırmayla ilgili gerekli açıklamaları yapmış, araştırmaya katılımda gönüllük esas alınarak öğrencilere veri toplama aracını dağıtmış ve doldurmalarını bekleyerek geri toplamıştır. Anketler öğrencilerin kendileri tarafından doldurulmuştur. Her bir anket formunun doldurulma süresi 20 dakikadır.

İletişim Becerileri Envanteri (İBE)

Bireylerin kişilerarası ilişkilerde sahip oldukları iletişim beceri düzeylerini belirlemek için Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından ilk kez ülkemizde geliştirilen “İletişim Becerileri Envanteri” (İBE) 500 üniversite öğrencisinden oluşan örneklem üzerinde uygulanmıştır (10). Envanter zihinsel, duygusal ve davranışsal açıdan iletişim becerilerini ölçmektedir. Likert tipi 45 sorudan oluşmaktadır. Maddeler, “Her Zaman”, “Genellikle”, “Bazen”, “Nadiren”, “Hiçbir zaman” olarak yanıtlanmaktadır. Her zaman 5, Hiçbir zaman 1, şeklinde puanlanmaktadır. Maddelerin sonundaki harfler o maddenin hangi alt boyuta ait olduğunu göstermekte olup, (Z-zihinsel) parantez içinde verilen (-) işaret ise ifadenin tersten puanlanacağını göstermektedir. Her alt ölçek ayrı ayrı değerlendirileceği gibi, ölçeğin toplamına bakarak bireyin genel iletişim beceri düzeyine de bakılabilir. En yüksek puan 225 en düşük puan 45, her bir alt ölçekten alabileceği ise en yüksek puan 75, en düşük puan ise 15’tir.

Orijinal iletişim becerileri envanterinin iç tutarlılığının Cronbach Alfa Katsayısı 0,72'dir. Bu çalışmada Cronbach Alfa Katsayısı 0,73 bulunmuştur.

Araştırmada tüm öğrenciler çalışma hakkında bilgilendirildikten sonra çalışmaya dahil edilmiş, etik ilkeler doğrultusunda sözlü ve yazılı izinleri alınmıştır. Çalışma için kurumlardan da (Bursa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi ve Bursa il Milli Eğitim Müdürlüğü) gerekli izinler alınmıştır.

Veriler araştırmacılar tarafından bilgisayar ortamına aktarılmış, elde edilen veriler yüzdellik, Kruskal Wallis, Korelasyon, One Way (Anova), t testi kullanılarak istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Veriler $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

Bulgular

Bursa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin % 55'i 9.sınıf %45'i 12. sınıfta eğitim görmektedir. Toplam öğrencinin %37,2'si hemşirelik bölümünde, %21,6'sı acil tıp teknisyenliği bölümünde, %20,6'sı laboratuvar bölümünde, %20,6'sı radyoloji bölümünde okumaktadır. Öğrencilerin %66,1'ini kız öğrenciler oluşturmaktadır (Tablo 1).

Öğrencilerin iletişim becerileri envanteri puan ortalaması $164,61 \pm 17,20$ bulunmuştur. Alt boyutlar içinde en yüksek olarak davranışsal iletişim becerisi alt boyutunda ($52,78 \pm 8,46$), en düşük ortalama ise duygusal iletişim becerisi alt boyutunda ($52,74 \pm 6,35$) tespit edilmiştir. Boyutlar bazında elde edilen ölçek ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 3'te öğrencilerin okuduğu sınıflar (9. ve 12. sınıf) ile iletişim becerisi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t=0,818$ $p>0,05$).

İletişim becerisinde kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek puan aldıkları görülmüş, ölçeğin toplam puanı ($t=2,790$ $p<0,01$), zihinsel ($t=3,528$ $p<0,05$), duygusal ($t=2,395$ $p<0,05$) alt ölçek puanları ile cinsiyet grupları arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Kardeş sayısının artmasına bağlı zihinsel iletişim becerisinin de arttığı ve aralarındaki ilişkinin önemli olduğu ($r=0,152$ $p<0,05$) belirlenmiştir.

Başarı düzeyi ile zihinsel iletişim becerisi arasındaki ilişkinin önemli olduğu ve birbirleri ile doğru orantılı olarak değiştiği tespit edilmiştir ($r=0,194$ $p<0,01$). Yani

öğrencilerin başarı düzeyi arttıkça zihinsel iletişim ve toplam iletişim becerileri artmaktadır.

Öğrencilerin zihinsel boyutta iletişim becerileri ile boş zaman etkinliklerinden kitap okuma alışkanlıkları arasında ilişkinin pozitif yönde anlamlı olduğu Tablo 4'te gösterilmektedir ($r=0,198$ $p<0,01$). Bu bulguya göre kitap okuma süresi arttıkça öğrencilerin zihinsel iletişim becerilerinin yükseldiği söylenebilir.

Televizyon izleme alışkanlığı iletişim becerileri puanlarını etkilememiştir ($r=-0,000$ $p>0,05$).

Bilgisayar kullanma alışkanlığı ile toplamda ve tüm iletişim becerileri alt boyutlarında negatif bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Zihinsel, duygusal, davranışsal ve toplam puanlar sırasıyla $r=-0,168$ ($p<0,05$), $r=-0,194$ ($p<0,01$), $r=-0,157$ ($p<0,05$) ve $r=-0,208$ ($p<0,01$) olarak bulunmuştur. Bu verilere göre öğrencilerin bilgisayar kullanma süresi arttıkça iletişim becerileri ölçөгünden aldıkları puan düşmektedir.

Tartışma

İletişim beceri envanterinin toplam puanı ve alt grupları ile öğrencinin okuduğu sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bulgularımıza benzer çalışma sonuçları Korkut ile Bingöl ve Demir'in sağlık yüksekokulu öğrencilerinde, Erözkan'ın lise öğrencilerinde, Tepeköylü ve ark.'nın Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde yaptığı çalışmada sınıf düzeyi ile iletişim becerileri algıları arasında anlamlılık bulunmamıştır (5,6,11,12). Çalışma bulgularımızın aksine Pehlivan'ın ve Görür'ün lise son sınıf öğrencilerinde, Tutuk ve ark.'nın ise üniversite

Tablo 1. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (n=218)

Özellikler	n	%
Sınıf		
9. sınıf	120	55,0
12. sınıf	98	45,0
Okuduğu bölüm		
Hemşirelik	81	37,2
Acil tıp teknisyenliği (ATT)	47	21,6
Laboratuvar	45	20,6
Radyoloji	45	20,6
Cinsiyet		
Kız	144	66,1
Erkek	74	33,9

hemşirelik öğrencilerinde yaptıkları çalışmada iletişim becerilerinin son sınıflar lehine olumlu olduğu bulunmuştur (7,13,14). İletişim becerisi düzeyinin artış göstermemesi 14-18 yaş grubu öğrencilerin hala ergenlik dönemi içerisinde olması, bu dönemde çok fazla iletişim sorununun yaşanması ve aynı ortamın monotonluğundan kaynaklanıyor olabilir. Sağlıklı insan ilişkileri ve daha iyi iletişim kurabilmek için bedenini iyi kullanılması yanında duygusal olgunluğa ulaşması da gereklidir (15). Dolayısı ile öğrencilerin henüz yaş olarak o olgunluğa erişmemeleri veya ergenlik dönemi içerisinde aynı yaş grubunda yer alan bireylerin benzer durumlarda benzer tepkiler vermeleri de bu sonucu doğrulmuş olabilir.

Öğrencilerin iletişim becerileri envanteri puan ortalaması $164,61 \pm 17,20$ bulunmuştur. Alt boyutlar

içinde en yüksek puan (52,78) davranışsal boyutta, en düşük puan ise (52,74) duygusal boyutta saptanmıştır. Karı'nın iletişim meslek lisesi öğrencilerinde yaptığı çalışmada bulgularımıza benzer sonuçlar elde edilmiş ve iletişim toplam puanı $169,09 \pm 13,94$ bulunmuş, öğrencilerin alt boyutlardan en yüksek davranışsal, en düşük duygusal boyutta puan aldıklarını belirlenmiştir (8).

Cinsiyetlere göre İBE toplam puanı, zihinsel, duygusal alt grupları arasında kız öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. İlk gençlik döneminde kızların zeka ortalaması erkeklerinkinden biraz daha yüksek bulunmakta, dil gelişmesiyle ilgili testlerde kızlar daha başarılı olmaktadır. Erkeklerin zeka testleri sonuçları ise kızlara göre daha oynaklık

Tablo 2. Öğrencilerin iletişim beceri envanteri puan ortalamaları (n=218)

İletişim beceri envanteri alt boyutları	Minimum	Maksimum	Ortalama
Zihinsel	38,00	70,00	54,68±6,17
Duygusal	35,00	67,00	52,74±6,35
Davranışsal	33,00	82,00	57,28±8,46
Toplam	116,00	207,00	164,61±17,20

Tablo 3. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre iletişim beceri puanlarının karşılaştırılması (n=218)

Özellikler	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal	Toplam
Okuduğu sınıf				
9	54,79±6,25	53,04±6,08	57,17±8,89	164,85±17,27
12	54,55±6,11	52,38±6,68	57,42±7,93	164,31±17,19
	(t=0,285 p>0,05)	(t=0,451 p>0,05)	(t=0,826 p>0,05)	(t=0,818 p>0,05)
Cinsiyet				
Kız	55,71±5,71	53,47±5,93	57,84±8,60	166,90±16,52
Erkek	52,67±5,21	51,32±6,94	56,21±8,13	160,14±17,71
	(t=3,528 p<0,05)	(t=2,395 p<0,05)	(t=1,344 p>0,05)	(t=2,790 p<0,01)
Kardeş sayısı				
Ort (2,73±1,32)	r=0,152 p<0,05	r=0,079 p>0,05	r= -0,030 p>0,05	r=0,062 p>0,05
Başarı düzeyi				
Ort (69,84±10,29)	r=0,194 p<0,01	r=0,110 p>0,05	r=0,104 p>0,05	r=0,160 p<0,05

Tablo 4. Öğrencilerin boş zaman etkinliklerine göre iletişim beceri puanlarının karşılaştırılması (n=218)

Boş zaman etkinlikleri*	Zihinsel	Duygusal	Davranışsal	Toplam
Kitap okuma süresi				
Ort (36,53±37,68)	(r=0,198 p<0,01)	(r=0,043 p>0,05)	(r=0,061 p>0,05)	(r=0,114 p>0,05)
Televizyon				
Ort (92,20±78,16)	(r=-0,019 p>0,05)	(r=0,036 p>0,05)	(r=-0,019 p>0,05)	(r=-0,000 p>0,05)
Bilgisayar				
Ort (73,33±87,88)	(r= -0,168 p<0,05)	(r= -0,194 p<0,01)	(r= -0,157 p<0,05)	(r= -0,208 p<0,01)

*Haftalık etkinlik saati

göstermektedir. Ancak ergenlikten sonra erkekler aritmetik yeteneğinde öne geçmektedirler (16). Yapılan çalışmalarda da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre iletişim becerilerini daha iyi algıladıkları, etkili iletişim kurmada daha başarılı oldukları belirlenmiş ve bu durum kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha sosyal olmaları ile açıklanmıştır (5,7,8,17).

Bu bilgiler araştırmanın bulgularını desteklemekte ve kızların iletişim becerilerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu söylenebilmektedir. Bu sonuç büyüme-gelişme dönemlerindeki sosyalleşme sürecinde toplumun kız ve erkeklere yüklediği farklı rol ve sorumluluklardan kaynaklanmış olabilir.

Kardeş sayısının artışına bağlı olarak iletişim becerileri alt boyutunda zihinsel beceride anlamlı ilişki bulunmuştur.

Çocuklar sosyal çevre ve ebeveynleriyle olan ilişkilerinden daha fazla kardeşleriyle başa çıkmak için çaba harcarlar, anneleriyle konuşmalarından daha fazla kardeşleriyle konuşmalarını referans gösterirler. Kardeş çatışmalarından çok şey öğrenilir. Bu çatışmalarda sorun çözme, uzlaşma, müzakere yoluyla öğrenme gerçekleşmekte ve bu deneyimlerin sosyal bilişsel gelişim, sosyal yeterlilik ve daha sonra da akran ilişkileri üzerine olumlu etkileri olmaktadır. Aynı durumun adolesanlar için de geçerli olduğuna dair bazı kanıtlar vardır ayrıca arkadaşlık ve romantik ilişkiler kurmada da bu deneyimlerden faydalanılır. Adolesanın sosyal ve kişisel gelişiminde kardeşlerin rolü ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlıdır. Bu alandaki araştırmalardaki ortak eğilim erken çocukluktan itibaren kardeş ilişkilerinin gelişimi olumlu etkilediği yönündedir (18).

Bu çalışmada kardeş sayısının artmasına bağlı olarak zihinsel iletişim becerisinin arttığı söylenebilir.

Öğrenci başarı düzeyi ile İBE toplam puanı ve zihinsel beceri alt boyutu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bingöl ve Demir'in sağlık yüksek okulunda yaptıkları çalışmada akademik başarı algıları yüksek olan öğrencilerin iletişim becerilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (11). Öğrencilerin okul başarısının yüksek olması kendilerini olumlu değerlendirmeleri, özgüvenlerini artırıcı bir etken olmasından dolayı iletişim becerisi de artış gösterebilir. Ancak başarısız olan öğrencilerde kendi potansiyellerinin iyi olmadığı kanısı oluşabilmekte, öz saygıları azalmakta iletişim kurma ve sürdürme becerilerinin olumsuz etkilenebildiği söylenebilir.

Dalkılıç çalışmasında da ergenlerin kendi akademik başarılarının sadece okul ile ilgili konularda değil bütün olarak anne-baba-ergen ilişkilerini etkilediği ergen okulda başarılı ise anne babaları tarafından sevildikleri ilgi gördükleri aksi takdirde eleştiri ve baskıya maruz kalabildikleri belirtilmektedir. Bu algılar ergenlik döneminde kimlik oluşturma ayrılma bireyleşme gibi birçok psikolojik görevi olan ergenlerin anne babalarından uzaklaşmalarına onlarla ilişkilerinin daha olumsuz olabilmesine yol açabilmektedir (19).

Boş zaman etkinlikleri ile iletişim beceri puanları karşılaştırmasında öğrencilerin kitap okuma süreleri arttıkça zihinsel iletişim becerisi artmaktadır. Ancak öğrencilerin bilgisayar kullanım süresi arttıkça toplam iletişim beceri puanında ve tüm alt beceri puanlarının da azaldığı tespit edilmiştir. Kitap okuma süresi artışı zihinsel beceri alt boyutunu olumlu yönde etkilerken, bilgisayar kullanım süresinin artışı tüm iletişim beceri puanlarını olumsuz etkilemektedir. Karatekin ve ark.'nın yaptığı çalışmada öğrencilerin kitap okuma sayısı ve süresi arttıkça iletişim becerilerinin de arttığı, buna karşın öğrencinin günlük TV izleme süresi arttıkça iletişim becerilerinin de azaldığı belirlenmiştir (9).

Sağlık sektöründe çalışanların temel düzeyde kendini ifade etme karşı tarafı doğru algılayabilme gibi bilgilere ihtiyacı olmaktadır. Sosyal ilişkilerin ön planda olduğu bu meslek grubunda yüksek düzeyde iletişim becerisi önem kazanmaktadır. Bu da kişilerarası iletişimin artırılmasında evde bilgisayar başında zaman geçirmek yerine sosyal ortamda daha fazla zaman geçirmekle sağlanabilir. TV, bilgisayar gibi modern iletişim araçlarının etkin kullanımının artması sağlık alanındaki bilgilere (sağlık politikası, hasta gizliliği, etik vb.) ulaşımı kolaylaştırmaktadır. Bu durum öğrencilerin bilgisayara ulaşımını ve kullanımını arttırmaktadır (20). Çalışma grubunda bilgisayar kullanım süresinin artışına paralel olarak iletişim becerilerinin de azaldığı görüldüğünden öğrencilerin bilgisayarı sadece doğru bilgiye ulaşmak amacıyla kullanmaları gerektiği konusunda uyarılması gerekebilir.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırma sonucu; öğrencilerin iletişim becerisinin orta düzeyde olduğu, sınıflar ve bölümler arası fark olmadığı görülmüştür. Cinsiyetler arası iletişim düzeyi puanında kız öğrencilerin erkek

öğrencilere nazaran zihinsel, duygusal ve toplamda yüksek puan aldığı ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu, kardeş sayısı ile zihinsel düzey, öğrencinin okul başarı düzeyi ile zihinsel ve toplam iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Boş zamanları değerlendirme faaliyetlerinde kitap okuma süresi ile zihinsel düzey arasında anlamlı ilişki, bilgisayar kullanımı ile iletişim becerileri tüm alt gruplarında ve toplamda negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin iletişim becerilerinin artırılması oldukça önemlidir. İletişim becerisini arttırmak için;

1. İletişim derslerinin ve müfredatın tekrar gözden geçirilerek gerekirse konuyla ilgili ek seçmeli derslerin konulması,

2. Kitap okuma sayısı ve süresinin artırılması için; kitap okuma alışkanlığını teşvik edici ödüllendirmelerin yapılması,

3. Erkek öğrencilerin iletişim becerilerini artırıcı (bireysel, grup veya sportif) faaliyetlerinde daha fazla görev almalarının sağlanması,

4. Öğrencilerin bilgisayarda fazla zaman geçirmemeleri veya bilgisayarın doğru kullanımını sağlama konusunda velilerin bilgilendirilmesi,

5. Öğrencilere iletişim beceri teknikleri konusunda hasta yönetimi ile faaliyetlerin düzenlenmesi önerilebilir.

Kaynaklar

- Ergin A. Sağlık Hizmetlerinde İletişim. 1.baskı. Ankara. Anı yayıncılık. 2011;20-48.
- Korkut F. Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik Danışma. Ankara. Anı Yayıncılık. 2004.
- Aebersold M, Tschannen D, Sculli G. Improving nursing students' communication skills using crew resource management strategies. J Nurs Educ 2013;52:125-30.
- Terakye G. Hasta Hemşire İlişkileri, 5. Baskı. Ankara. Zirve Ofset Ltd. Şti. 1998;34-6.
- Korkut F. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları 1997;208-18.
- Tepeköylü Ö, Soyttürk M, Çamlıyer H. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi, Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2009;7:115-24.
- Görür D. Lise öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmelerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana 2001.
- Karcı Y. İletişim Meslek Lisesi öğrencilerinin empatik iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi (Ankara ili örneği). Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi 2011;6:155-67.
- Karatekin K, Sönmez ÖF, Kuş Z. İlköğretim öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Turkish Studies 2012;7:1695-708.
- Ersanlı K, Balcı S. İletişim becerileri envanteri geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 1998;2:7-12.
- Bingöl G, Demir A. Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri Göztepe Tıp Dergisi 2011;26:152-9.
- Erözkan A. Lise öğrencilerinde kişilerarası ilişki tarzlarının yordayıcıları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2009;21:543-51.
- Pehlivan BK. Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. Online 2005;4:17-23.
- Tutuk A, Al D, Doğan S. "Hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerisi ve empati düzeylerinin belirlenmesi". Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2002;6:36-41.
- Baltaş Z, Baltaş A. İletişim Becerinizin Anahtarı Sessiz Diliniz, Beden Dili, On Beşinci Baskı, İstanbul, Remzi Kitapevi, 1997;158-60
- Yörükoğlu A. Gençlik Çağı. Ruh sağlığı ve ruhsal sorunlar. 12rd ed. İstanbul: Özgür Yayınları; 2004:47-50.
- Gölönü S, Karcı Y. İletişim meslek lisesi öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi 2010;31:123-40.
- Mchale SM, Kim J, Whiteman SD. Sibling influences on child and adolescent development. In: Noller P, Feeney JA, (eds). Close Relationships: Functions, Forms and Processes. New York: Taylor Francis Group-Psychology Press; 2006:127-50.
- Dalkılıç M. Lise öğrencilerinin anne baba ve ergen ilişkilerinde problem çözme ve iletişim becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı. İzmir, 2006.
- Schmitt TL, Sims-Giddens SS, Booth RG. Social media use in nursing education. Online J Issues Nurs 2012;17:2.